Republica Moldova,
mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4

Prima instanță: Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni)– judecător Svetlana Bîcu
Dosarul nr. 2r-934/25; PIGD 2-24036147-02-2r-12052025

D E C I Z I E

8 decembrie 2025 mun. Chișinău

**Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru**

Instanța de judecată în componența:

Președintele completului, judecător – Ana Panov
Judecătorii – Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan

Examinând, fără participarea părților, recursul declarat de către Topala Gheorghii, reprezentat de avocatul Timotin Iulian împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 23 aprilie 2025, prin care a fost admisă cererea privind ridicarea excepției de tardivitate depusă de Croitor Diana și a fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității recipisei, semnate de Topala Gheorghii la data de 23 noiembrie 2022 prin violență și prin leziune, și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă, –

C o n s t a t ă:

I. Circumstanțele cauzei, stabilite de instanța de fond:

În data de 02 aprilie 2024, Croitor Diana a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Topala Gheorghii cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 15 aprilie 2024, s-a dispus acceptarea cererii în procedură contencioasă și fixarea ședinței de judecată pentru data de 06 iunie 2024, orele 10:00.

În data de 21 ianuarie 2025, avocatul Iulian Timotin în interesele lui Topala Gheorghii, a depus cerere reconvențională prin care a solicitat: - admiterea cererii reconvenționale; - declararea nulității recipisei semnate de Topala Gheorghii la data de 23.11.2022 ca fiind semnată prin violență și prin leziune; - încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantului a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 28 februarie 2025, s-a dispus primirea cererii reconvenționale depusă de avocatul Timotin Iulian în interesele lui Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității absolute a înscrisului și încasarea cheltuielilor de judecată, pentru a fi examinată odată cu cererea de chemare în judecată depusă de Croitor Diana împotriva lui Topala Gheorghii cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată din 12 martie 2025, reclamanta Croitor Diana a depus o cerere privind ridicarea excepției de tardivitate a cererii reconvenționale depuse de avocatul Timotin Iulian în interesele lui Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității absolute a înscrisului și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii se indică că, în privința cererii reconvenționale a expirat termenul de prescripție extinctivă prevăzut de art. 345 Cod civil, deoarece în cerere se invocă că recipisa a fost semnată prin leziune sau violență însă în privința acestui temei de nulitate relativă este prevăzut un termen de prescripție de 6 luni. Recipisa a fost scrisă la data de 22.11.2022, de atunci au trecut 2 ani și 3 luni, deci termenul de 6 luni a expirat. La fel, în cererea reconvențională se invocă că s-a cunoscut din momentul întocmirii recipisei de acest temei de nulitate.

I.I. Încheierea primei instanțe: În temeiul încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 23 aprilie 2025, în conformitate cu art. 186/1 Cod de procedură civilă al RM, prima instanță a admis excepția de tardivitate depusă de Croitor Diana și a respins acțiunea reconvențională depusă de Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității recipisei, semnate de Topala Gheorghii la data de 23 noiembrie 2022 prin violență și prin leziune, și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

I.II. Recursul declarat: Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, la 30 aprilie 2025 Topala Gheorghii, reprezentat de avocatul Timotin Iulian, a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 23 aprilie 2025, prin care a fost admisă excepția de tardivitate, ridicată de Croitor Diana și s-a respins cererea reconvențională depusă de avocatul Timotin Iulian în interesele lui Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității absolute a înscrisului și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă,

Argumentează că, potrivit materialelor recepționate de la IP Râșcani, material nr.20765 din 30.10.2022 și materialul nr. 21451 din 08.11.2022, anexate în prezentul dosar prin cererea nr.5, s-a constatat următoarele:

a. Conform încheierii material nr. 20765, emisă la 02.11.2022, ofiţerii au stabilit că, Topală Gheorghii a comunicat precum că fosta concubină l-a invitat în ospeţie după care a încuiat uşa şi nu dorea să-i permită să plece, precum că i-ar fi dator cu bani.

b. Conform raportului material nr.20765 din 30.10.2022, ofiţerii au stabilit că, fosta concubină l-a încuiat pe Topală, deoarece îi este dator cu bani.

c. Conform Declaraţiei din 30.10.2022, Topală Gheorghii declară că a fost amenințat şi bruscat cu forţa să-i scrie o recipisă.

d. Conform încheierii material nr.21451 emisă la 23.11.2022, ofiţerii stabilesc că a fost încheiat un contract verbal privind împrumutul mijloacelor băneşti.

e. Conform raportului din 08.11.2022, ofițerii stabilesc că mijloacele bănești au fost transmise prin intermediul băncii - însă la materialele prezentului dosar nu sunt anexate careva extrase din bancă;

f. Conform cererii reclamantei din 08.11.2022, aceasta notează că pârâtul a folosit mijloacele ei financiare în perioada 2020-2021, deci a folosit, şi nu a împrumutat, totodată în perioada 2020, iar acţiunea este depusă în 2024.

g. Conform declarației reclamantei din 08.11.2022, reclamanta indică că da bani cash - nu indică că împrumuta, totodată indică expres că efectua şi transferuri. Totodată, indică că pârâtul s-a întors în Moldova în 2019, şi indică că pârâtul a folosit banii ei, dar reclamanta nu a depus nici o plângere precum că i s-au luat banii în 2019.

h. Conform scrisorii IP Râşcani, se menţionează că relaţiile dintre părţi poartă caracter civil.

La data de 16.01.2025, în etapa de pregătire, recurentul a înaintat acțiune reconvențională privind declararea nulităţii absolute a înscrisului.

Invocă caracterul imprescriptibil al acțiunii în constatarea nulității absolute în conformitate cu art. 328 alineatul (3), 331 Cod civil al RM.

Menționează că în invocarea excepţiei de tardivitate, cât şi în încheierea emisă de instanţa de judecată s-a făcut referire doar la prevederile articolelor 342, 343, precum că recurentul le-a invocat în acțiunea reconvențională, respectiv instanța a considerat că acțiunea reconvențională este înaintată în temeiul nulității relative.

Relevă că, temeiurile pentru care a fost înaintată acţiunea reconvenţională nu sunt doar prevederile art.342 şi 343 Cod civil, or, probele şi argumentele privind invocarea acţiunii reconvenţionale urmează a fi prezentate în etapa de pregătire a acţiunii care încă nu s-a finalizat - exemplu este cererea privind numirea expertizei recipisei ş. a.

În opinia recurentului, pentru a nu tergiversa procesul, urmează instanţa a examina ambele cereri în acelaşi proces, iar ulterior să se expună prin hotărâre.

Având în vedere cele expuse supra, a solicitat examinarea prezentului recurs și casarea încheierii contestate cu respingerea cererii cu privire la ridicarea excepției de tardivitate ridicată de Croitor Diana.

I. III. Termenul de declarare a recursului și procedura de judecare a recursului:

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă al RM, **termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.**

Ținând cont de faptul că, încheierea judecătorească contestată a fost pronunțată la 23 aprilie 2025, iar cererea de recurs a fost depusă a 30 aprilie 2025, Colegiul constată că recursul a fost declarat în termenul prevăzut de Lege.

În temeiul art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă al RM, este întemeiat a reține că, întru pregătirea examinării recursului, s-a expediat în adresa intimatului/intimaților și altor participanți copia cererii de recurs împreună cu înscrisurile anexate și s-a acordat termen p**entru prezentarea referinței la cererea de recurs,** explicând că neprezentarea în termen a referinței asupra cererii de recurs nu împiedică soluționarea cauzei în baza materialelor din dosar.

În același timp, participanții la proces au fost informați **despre stabilirea termenului de judecare a recursului și despre faptul că se va examina fără participarea părților**, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității.

II. Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, examinând legalitatea și temeinica încheierii judecătorești contestate cu recurs, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și în baza materialelor din dosar, ajunge la concluzia că recursul este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea integrală a încheierii primei instanțe și restituirea spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată, având în vedere faptele constatate și concluziile reținute **infra.**

În drept, în conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 Cod de procedură civilă al RM instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea. a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea

casată; c) să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluţionînd prin decizie problema respectivă.

În drept, în conformitate cu art. 186/1 alin.(1) Cod de procedură civilă al RM, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

În conformitate cu art. 186/1 alin.(2) Cod de procedură civilă al RM, excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

În conformitate cu art. 186/1 alin.(3) Cod de procedură civilă al RM, dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

În conformitate cu art. 186/1 alin. (4) Cod de procedură civilă al RM, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Analizând încheierea supusă recursului, materialele cauzei, motivele invocate de recurent, Colegiul constată că instanța de fond incorect a reținut starea de fapt și incorect a aplicat cadrul legal circumstanțelor de fapt constatate.

Astfel, în baza materialelor cauzei, a circumstanțelor de fapt și drept invocate în prima instanță și în fața instanței de recurs, se constată după cum urmează:

În data de 02 aprilie 2024, Croitor Diana a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Topala Gheorghii cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În temeiul încheierii Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni din 15 aprilie 2024, cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare în procedură contencioasă cu stabilirea ședinței de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare pentru 6 iunie 2024, ora 10:00, amânată succesiv.

În data de 21 ianuarie 2025, avocatul Iulian Timotin în interesele lui Topala Gheorghii, a depus cerere reconvențională împotriva Dianei Croitor, prin care a solicitat declararea nulității recipisei semnate de Topala Gheorghii la data de 23 noiembrie 2022 ca fiind semnată prin violență și prin leziune și compensarea cheltuielilor de judecată din contul pârâtului.

În ședința de judecată desfășurată în prima instanță în data de 12 martie 2025, reclamanta Croitor Diana a depus cerere privind ridicarea excepției de tardivitate a cererii reconvenționale depuse de avocatul Timotin Iulian în interesele lui Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității absolute a înscrisului și încasarea cheltuielilor de judecată.

În temeiul încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 23 aprilie 2025, în conformitate cu art. 186/1 Cod de procedură civilă al RM, prima instanță a admis excepția de tardivitate formulată de Croitor Diana și a respins cererea reconvențională depusă de avocatul Timotin Iulian în interesele lui Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea

nulității recipisei semnate de Topala Gheorghii la data de 23 noiembrie 2022 ca fiind semnată prin violență și prin leziune și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

Pentru a da o astfel de soluție instanța a constat că la data de 23 noiembrie 2022 între Croitor Diana și Topala Gheorghii a fost semnată recipisa de acordare ultimului a unui împrumut, iar cererea reconvențională a fost depusă în instanța de judecată la data de 21 ianuarie 2025, în cadrul procesului civil intentat de Croitor Diana privind încasarea datoriei de la Topala Gheorghii.

Ținând cont de dispozițiile art. 345 Cod civil, care prevăd în mod expres un termen de prescripție extinctivă de 6 luni de la data la care partea a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulabilității, instanța de fond a respins cererea reconvențională formulată de avocatul Timotin Iulian în numele lui Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor, privind declararea nulității absolute a înscrisului și solicitarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardiv introdusă.

În drept, Colegiul civil reține că, art. 342 Cod Civil al RM: (1) **Actul juridic încheiat în urma constrîngerii prin violenţă fizică sau psihică** *poate fi declarat nul de instanţa de judecată chiar şi în cazurile cînd violenţa a fost exercitată de un terţ.* (2) Violenţa este temei de anulare a actului juridic numai în cazul în care se demonstrează că este de natură să determine o persoană să creadă că ea, soţul, o rudă sau o altă persoană apropiată ori onoarea sau patrimoniul lor sînt expuşi unui pericol iminent. (3) În sensul prezentului articol, nu există violenţă atunci cînd autorul ei nu a utilizat vreun mijloc ilicit, iar partea constrînsă a avut o alternativă rezonabilă.

În conformitate cu art. 343 Cod Civil al RM: (1) **Actul juridic pe care o persoană l-a încheiat din cauza unui concurs de împrejurări grele de care a profitat cealaltă parte, în condiţii extrem de nefavorabile,** *poate fi declarat nul de instanţa de judecată.* (2) Instanţa de judecată poate menţine actul juridic dacă pîrîtul oferă o reducere a creanţei sale sau o despăgubire pecuniară echitabilă. Dispozițiile art. 340 se aplică în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 345 Cod Civil al RM: (1) **Persoana îndreptățită are dreptul să invoce anulabilitatea actului juridic pentru temeiurile prevăzute la** art. 339, 341 **și 343 în termen de 6 luni de la data când a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulabilității.** *(2) Anulabilitatea în temeiul prevăzut la art. 342 poate fi invocată în termen de 6 luni de la data cînd a încetat violența.*

În temeiul art. 394 Cod civil al RM, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă *numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.*

În temeiul art. 395 alin. (1) Cod civil al RM, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune**. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.**

Colegiul civil reține că, de principiu, dreptul de acces la justiție nu este unul absolut, în circumstanțele cauzei fiind condiționat de respectarea termenului de prescripție. Respectiv, ține de obligația persoanei de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție și, având în vedere interesul său material și procesual privind acceptarea spre examinare a cererilor de către instanțele de judecată și examinarea cauzei în fond, aceasta urmează să întreprindă măsurile necesare întru protejarea drepturilor sale de acces la justiție prin depunerea unei cereri de chemare în judecată cu respectarea termenului prevăzut de Lege, întru respectarea securității raporturilor juridice.

În ceea ce privește concluziile primei instanțe, privind admiterea excepției de tardivitate și respingerea acțiunii ca fiind tardivă, se constată că se întemeiază pe interpretarea și aplicarea incorectă a normelor de drept.

Analizând circumstanțele constatate și conținutul normelor de drept aplicabile, Colegiul civil constată că instanța de fond nu a determinat momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție de depunere a acțiunii reconvenționale în raport cu temeiul invocat de partea reclamantă, or, anulabilitatea în temeiul prevăzut la art. 342 Cod civil al RM poate fi invocată în termen de 6 luni de la data cînd a încetat violența, dată care nu a fost constatată de prima instanță clar și explicit (data la care Topala Gheorghii) pretinsă a încetat violența), corespunzător, anulabilitatea în temeiul prevăzut la art. 343 Cod civil al RM în termen de 6 luni de la data când Topala Gheorghii a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulabilității (care a pretins că actul juridic l-a încheiat din cauza unui concurs de împrejurări grele de care a profitat cealaltă parte, în condiţii extrem de nefavorabile).

În aceste circumstanțe, Colegiul reține că dreptul de acces la justiție, deși condiționat de respectarea termenelor de prescripție, trebuie evaluat raportat la toate circumstanțele de fapt care constituie obiectul juridic al acțiunii reconvenționale înaintate, prin calcularea clară și explicită a datei de la care a început a curge termenul de prescripție.

Instanța de recurs respinge argumentele recurentului în partea în care pretinde că acțiunea reconvențională este înaintată privind declararea nulității absolute a actelor juridice, or, de fapt și de drept, așa cum rezultă expres din pretențiile înaintate de către Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității recipisei semnate de Topala Gheorghii la data de 23 noiembrie 2022 ca fiind semnată prin violență și prin leziune și în conformitate cu prevederile art. 342 și art. 343 Cod civil al RM.

În acest context, Colegiul civil constată că instanța de recurs nu este legată de motivele recurentului, în circumstanțele în care, verificând legalitatea și temeinicia încheierii judecătorești, din alte motive, a constatat temeiuri de casare și restituire spre rejudecare a problemei soluţionate prin încheierea casată.

Analizând încheierea contestată, Colegiul civil constată că, excepția de tardivitate nu a fost examinată complet și temeinic, nu au fost elucidate toate circumstanțele de fapt pertinente pentru soluționarea acestei probleme, respectiv se impune restituirea spre rejudecare, pentru ca instanța de fond să verifice să determine începutul curgerii termenului de prescripţie extinctivă în conformitate cu dispozițiile art. 342, 343 și art. 345 Cod civil al RM. Or, rejudecarea problemei supuse judecării soluționarea excepției de tardivitate în mod complet și obiectiv, ținând cont de toate elementele de fapt și de drept relevante pentru protejarea dreptului de acces la justiție și pentru securitatea raporturilor juridice.

În concluzie, având în vedere circumstanțele de fapt constatate și normele de drept aplicabile, deoarece circumstanţele importante pentru examinarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin de prima instanță, concluziile primei instanțe fiind bazate pe aplicarea incorectă a normelor de drept material și procedural, iar recursul declarat este întemeiat, însă problema nu poate fi soluționată în fond prin decizie, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia să admită recursul declarat, să caseze încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 23 aprilie 2025, prin care a fost admisă cererea privind ridicarea excepției de tardivitate depusă de Croitor Diana și s-a respins cererea reconvențională depusă de avocatul Timotin Iulian în interesele lui Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității absolute a înscrisului și încasarea cheltuielilor de

judecată, ca fiind tardivă, și să restituie spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată în aceeași instanță și în același complet de judecată.

III. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă al RM, art. art. 423 – 426, art. 428 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, –

D e c i d e:

Se admite recursul declarat de Topala Gheorghii.

Se casează încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 23 aprilie 2025, prin care a fost admisă cererea privind ridicarea excepției de tardivitate depusă de Croitor Diana și a fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de Topala Gheorghii împotriva Dianei Croitor privind declararea nulității recipisei, semnate de Topala Gheorghii la data de 23 noiembrie 2022 prin violență și prin leziune, și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă, și se restituie spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată în aceeași instanță și în același complet de judecată.

Decizia instanţei de recurs este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei judecătorești www.cac.instante.justice.md.

Preşedintele completului, judecătorul – Ana Panov

Judecătorii – Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan